

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.004.04.2019

Piotr Strzelecki
Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej
im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy
ul. Szkolna 9, 28-220 Oleśnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/004 Realizacja Programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Oleśnicy (dalej: Szkoła), ul. Szkolna 9, 28-220 Oleśnica
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Strzelecki, Dyrektor Szkoły.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystywanie przez Szkołę Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/44/2019 z 16 maja 2019 r. (akta kontroli str.1,2)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole wykorzystywano Ogólnopolską Sieć Edukacyjną (OSE). Zapewniła ona Szkole szerokopasmowy dostęp do sieci Internet, przyczyniając się do podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych uczniów i wspomagania procesu kształcenia poprzez wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

Szkoła była należycie przygotowana pod względem infrastrukturalnym do uruchomienia sieci OSE i zapewniła bezpieczne korzystanie z jej zasobów. Urządzenia przekazane Szkole były prawidłowo wykorzystywane i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych.

Nauczyciele wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne w procesie dydaktycznym realizowanym na wszystkich poziomach nauczania. Szkolenia z zakresu stosowania TIK planowane są w przyszłym roku szkolnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykorzystywanie przez Szkołę OSE

Opis stanu faktycznego

1. Szkoła, zgodnie z protokołami zdawczo-odbiorczymi instalacji i urządzeń oraz uruchomienia usługi, została przyłączona do OSE 17 stycznia 2019 r. o symetrycznej przepustowości 100 Mb/s.

(dowód: akta kontroli str. 44,45)

2. Do Szkoły dostarczono i zainstalowano przełącznik sieciowy, tzw. switch (urządzenie łączące segmenty sieci komputerowej), urządzenie zabezpieczające sieć (Firewall) jak i punkt dostępowy (Access Point). Znajdujące się na switchu numer seryjny oraz numer na naklejce inwentaryzacyjnej odpowiadały numerom znajdującym się na *Protokole zdawczo-odbiorczym instalacji i urządzeń*.

(dowód: akta kontroli str. 44,109-111)

3. W związku z podłączeniem Szkoły do OSE nie wystąpiła konieczność przeprowadzenia prac adaptacyjnych. W październiku 2018 r., zgodnie z protokołem zdawczo-odbiorczym, wykonano jedynie prace umożliwiające późniejsze podłączenie do OSE (m.in. instalacje kabli światłowodowego i zasilania, instalacja szafy i studni podszafrkowej, budowa instalacji wewnętrznych i przyłącza światłowodowego) jednakże zarówno Szkoła jak i organ prowadzący nie ponieśli żadnych kosztów z tytułu wykonania tych prac.

(dowód: akta kontroli str. 26,106)

W Szkole na koniec maja 2019 r. znajdowało się 71 komputerów (w tym 21 laptopów), z czego do OSE podłączonych było 42 komputery (w tym 14 laptopów). Pozostałe komputery miały dostęp do sieci Internet poprzez dostawcę komercyjnego. Uczniowie mogli korzystać z 30 komputerów stacjonarnych w dwóch pracowniach komputerowych (w jednej znajdowało się 18 komputerów podłączonych do OSE, a w drugiej 12 komputerów – dostawca komercyjny). Ponadto do dyspozycji uczniów były 4 komputery stacjonarne podłączone do OSE w bibliotece szkolnej. W Szkole w roku szkolnym 2018/2019 uczyło się 291 uczniów w 16 oddziałach (w tym 1 oddział klasy III wygaszanego gimnazjum liczący 27 uczniów).

(dowód: akta kontroli str. 46-49, 72, 109-111)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Podłączony do sieci OSE sprzęt komputerowy zapewniał sprawne korzystanie z zasobów tej sieci. Strony internetowe i aplikacje uruchamiały się bez zwłoki.

(dowód: akta kontroli str. 109-111)

4. Jak wyjaśnił Dyrektor w dniu uruchamiania sieci OSE w Szkole został przeprowadzony test prędkości łącza, który wypadł pozytywnie. Sprawdzone także dostępność usług działających w Szkole (m.in. poczta elektroniczna, dziennik elektroniczny).

(dowód: akta kontroli str. 106)

5. Zgodnie z oświadczeniem nauczyciela informatyki firma instalująca OSE nie przeprowadziła instruktażu w zakresie instalacji certyfikatów SSL³, gdyż nie było takiej potrzeby. Pozostawiono instrukcję w postaci pliku pdf, a ww. nauczyciel zainstalował certyfikaty SSL.

(dowód: akta kontroli str. 72)

Szkoła korzysta z bezpłatnej usługi „Bezpieczeństwo OSE PLUS” polegającej na zapewnieniu bezpiecznego dostępu do treści zamieszczanych w Internecie.

Ponadto w Szkole zapewniono bezpieczeństwo korzystania z sieci OSE poprzez stosowanie oprogramowania antywirusowego (OpiekunWEB) na 30 stanowiskach (w tym 18 w części OSE), z których korzystają uczniowie. Licencja powyższej aplikacji jest ważna do 11 września 2019 r. i jest przedłużana w cyklu dwuletnim. Komputery znajdujące się w bibliotece, na których nie zainstalowano ww. aplikacji są pod stałym nadzorem nauczyciela bibliotekarza.

(dowód: akta kontroli str. 71, 72)

6. Zgodnie z załącznikiem nr 5 do podpisanej umowy zarówno Koordynatorem OSE⁴ jak i Technicznym Reprezentantem Szkoły⁵ jest Dyrektor.

(dowód: akta kontroli str. 21-22)

Jak wyjaśnił Dyrektor *dostarczona przepustowość OSE jest wystarczająca dla sprawnego korzystania z sieci Internet w Szkole, także w przypadku równoczesnego korzystania przez wielu użytkowników z Internetu.*

(dowód: akta kontroli str. 103-104)

W Szkole nie występowały przerwy lub utrudnienia w korzystaniu z sieci Internet poprzez OSE.

(dowód: akta kontroli str. 109-111)

W trakcie prowadzonej kontroli NIK siedmiokrotnie przeprowadzono badania prędkości dostępu do sieci Internet poprzez OSE i stwierdzono, że średnie wyniki pomiaru prędkości łącza internetowego wykazały n.w. wskaźniki: DOWNLOAD (prędkość pobierania) – 92,57 Mb/s; UPLOAD – (prędkość wysyłania) – 95,16 Mb/s.

(dowód: akta kontroli str. 101, 109-110)

7. Dyrektor oświadczył, że *posiada on hasło służące do bezprzewodowego dostępu do sieci OSE poprzez urządzenie Access Point, jednak, pomimo tego, że nauczyciele wiedzą o możliwości korzystania z sieci bezprzewodowej, to żaden z nich nie zwrócił się z prośbą o udostępnienie tego hasła. Uczniom hasło nie jest udostępniane, gdyż mają oni zakaz korzystania na terenie Szkoły z urządzeń mobilnych.*

(dowód: akta kontroli str. 109-110)

³ Certyfikat ten zapewnia bezpieczeństwo szyfrowania danych przesyłanych pomiędzy użytkownikiem a serwerem i gwarantuje zachowanie poufności danych i całej komunikacji

⁴ Osoba informująca o usługach dostępnych w OSE

⁵ Osoba współpracująca z Operatorem OSE i zgłaszająca ewentualne awarie sieci

Uczniowie mieli dostęp do sieci OSE na 22 komputerach stacjonarnych (18 w pracowni komputerowej oraz 4 w bibliotece szkolnej). Ponadto do OSE podłączono także 4 tablice interaktywne. Nauczyciele mieli do dyspozycji 12 laptopów (6 w 6 pracowniach edukacji wczesnoszkolnej i po jednym w pracowniach: matematycznej; przyrodniczej; językowej; historycznej i języka polskiego, a także w pokoju nauczycielskim i bibliotece). Ponadto komputery stacjonarne znajdowały się w pokoju nauczycielskim, gabinecie Dyrektora, gabinecie sekretarza Szkoły, księgowości (2), świetlicy dla klas I-III oraz pracowni komputerowej.

(dowód: akta kontroli str. 46, 72, 109-111)

8. Jak wyjaśnił Dyrektor *Szkoła nie była informowana o możliwościach wykorzystania sieci OSE przez dostawcę usługi*. Podkreślił, że *nauczyciele wykorzystują cyfrowe materiały edukacyjne we własnym ogólnopodstępnym zakresie*.

(dowód: akta kontroli str. 103-104)

W okresie od 1 do 29 marca 2019 r. w ramach OSE w Szkole korzystano z nw. cyfrowych materiałów edukacyjnych:

– na lekcjach historii:

e-podręcznik; plansze interaktywne - Maria Skłodowska-Curie - polska noblistka; krzyżówki interaktywne; plansze „Warszawskie dzieci pójdziemy w bój” - powstanie warszawskie 1944 r., plansze „Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wagi” (wsipnet.pl, epodreczniki.pl⁶);

– na lekcjach języka polskiego:

słowniki, obudowa metodyczna podręczników, zasoby tekstów kultury, muzea internetowe (np. scholaris.pl); teksty z podręcznika, biografia, definicje, reprodukcja obrazu na języku polskim; krzyżówki interaktywne „Co jest istotą miłości do drugiego człowieka”; ćwiczenia interaktywne „Magia książki, magia bibliotek, magia słowa” (np. epodreczniki.pl); plansze, rebusy „Jaki świat pokazuje reklama”;

– na lekcjach języka angielskiego:

słownik angielsko-polski, polsko-angielski, e-podręcznik; testy do podręczników, karty pracy, nagrania audio do podręczników, nagrania audio i video; (www.pearson.pl, translate.pl, staffroom.pl, epodrecznik.pl)

– na lekcjach języka niemieckiego:

e-book, materiały uzupełniające: testy, ćwiczenia gramatyczne i leksykalne;

– na lekcjach informatyki:

pierwsze kroki do programowania blokowego, zapoznanie się z programem Scratch, zakładanie konta; nauka programowania blokowego e-podręcznik;

– na lekcjach przyrody i biologii:

prąd w naszym domu; urządzenia elektryczne; rośliny wokół nas; zwierzęta wokół nas (epodreczniki.pl); prezentacje multimedialne, sprawdziany, e-podręczniki, atlas anatomiczny, karty pracy ;

– na lekcjach matematyki:

interaktywne ćwiczenia multimedialne (własności ostrosłupów), matematyka z technologią informacyjną – ćwiczenia multimedialne (bryły obrotowe, ostrosłupy);

– na zajęciach technicznych:

plansze, schematy „urządzenia ułatwiające wykonywanie pracy fizycznej” (scholaris.pl);

– na lekcjach wiedzy o społeczeństwie:

prezentacje multimedialne, sprawdziany, e-podręczniki, karty pracy;

⁶ w nawiasie podano przykładowe strony internetowe, z których korzystano

– na zajęciach edukacji wczesnoszkolnej:
karty pracy, kolorowanki (scholaris.pl); e-podręczniki, diagnoza, plansze, scenariusze zajęć, szablony liter; legendy o miastach Polski; działania i zadania matematyczne (matzoo.pl); ćwiczenia ortograficzne i gramatyczne; filmiki, prezentacje, bajki, piosenki, podkłady muzyczne.

(dowód: akta kontroli str. 73-75)

9. Szkoła, poza OSE, korzysta również z łącza internetowego od dostawcy komercyjnego o przepustowości do 100 Mb/s. Miesięczny koszt usługi wynosi 40,90 zł. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora łącze to funkcjonuje w pawilonie gimnazjalnym i jest wykorzystywane do celów dydaktycznych. W związku z tym, że ww. cele mogą być osiągnięte z wykorzystaniem sieci OSE Szkoła zamierza zrezygnować z tego łącza w 2020 r., po roku sprawnego korzystania z sieci OSE w budynku szkoły podstawowej i przygotowaniu technicznym klas w byłym gimnazjum do podłączenia.

(dowód: akta kontroli str. 46, 50-70, 72, 102-103)

10. Dyrektor wyjaśnił, że w roku szkolnym 2019/2020 w ramach wspomagania nauczycieli są planowane szkolenia w zakresie wykorzystania cyfrowych materiałów TIK. W roku szkolnym 2018/2019 jeden z nauczycieli (uczący chemii, fizyki i informatyki) brał udział w 22-godzinnym szkoleniu dotyczącym tworzenia testów i ćwiczeń interaktywnych za pomocą nowoczesnych narzędzi ICT (doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie testowania i tworzenia tekstów, quizów, ankiet, lekcji powtórzeniowych, lekcji utrwalających, sprawdzianów i ćwiczeń interaktywnych).

(akta kontroli str. 77, 102-103, 107-108)

11. Szkoła nie otrzymała materiałów szkoleniowych i nie korzystała ze szkoleń dotyczących zasad bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych.

(akta kontroli str. 102-103)

12. *W opinii Dyrektora sieć OSE polepszyła jakość połączenia wszystkich stanowisk komputerowych z siecią internetową – daje to możliwość podniesienia jakości pracy Szkoły. Wzrost poziomu kompetencji cyfrowych uczniów wymaga przeprowadzenia osobnej diagnozy w ramach nadzoru pedagogicznego. Jednak nie ulega wątpliwości, że podłączenie Szkoły do sieci OSE daje taką możliwość. Moje zajęcia edukacyjne bazowały także wcześniej na wykorzystaniu zasobów internetowych. Od stycznia 2019 roku mogę korzystać w pełni z łącza światłowodowego bez obawy o zerwanie połączenia lub spowolnienie transmisji danych.*

(akta kontroli str. 102-103)

W trakcie kontroli o opinię poproszono także każdego z 23 nauczycieli korzystających w pracy z uczniami z OSE. W wyjaśnieniach podali oni m.in., że sieć OSE znacznie wspomaga proces kształcenia i wpływa pozytywnie na cykl edukacyjny. Ponadto przez swój cyfrowy charakter podnosi kompetencje uczniów zwiększając umiejętności wyszukiwania cennych materiałów oraz ich wykorzystania pod kątem realizowanych, bieżących zadań szkolnych. OSE wzbogaciła lekcje o więcej przekazów multimedialnych, a tym samym widocznie wzrosło zainteresowanie samych uczniów oraz ich aktywność podczas zajęć. Lekcje są dużo atrakcyjniejsze i ciekawsze. Uczniowie mają możliwość samodzielnego poznawania, gromadzenia i wykorzystania informacji z różnych zasobów. Uczą się właściwego i krytycznego weryfikowania dostępnych treści. OSE wykorzystywane jest także do przygotowania uroczystości i przedstawień szkolnych. Znacznie ułatwiło komunikację z uczniami (np. prace domowe, przesyłanie materiałów dydaktycznych), rodzicami (dziennik elektroniczny), dyrekcją i innymi nauczycielami (elektroniczny przekaz dokumentów). Pozwala też na wymianę doświadczeń

z innymi jednostkami edukacyjnymi. OSE usprawnia także samokształcenie i poszerzenie kompetencji, np. poprzez udział w webinarach i kursach internetowych.

(akta kontroli str. 76-100)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, czerwca 2019 r.

Kontroler
Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

.....
podpis